

Premis Extraordinaris de Batxillerat. Convocatòria 2023-2024

La prova s'estructura en:

- **Primer exercici (1 hora i 30 minuts): comentari crític.**
- Segon exercici (1 hora i 15 minuts): redacció en llengua estrangera.
- Tercer exercici (1 hora i 30 minuts): matèria obligatòria de modalitat.

Comentari crític

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Qualificació:

Instruccions

La prova consisteix a redactar un text en llengua catalana, d'una extensió màxima de 600 paraules. És un comentari crític que ha de donar una resposta argumentada a la situació, susceptible de debat, plantejada a l'enunciat, fent servir els documents de suport adjunts.

Cal que s'expliciti la posició personal en relació amb la situació que es planteja, utilitzant arguments vàlids que sostinguin la posició.

Igualment, se sol·licita que es confrontin els propis arguments amb possibles arguments divergents o contraris (contraarguments).

S'ha de respondre en aquest quadernet. Si necessiteu fulls per fer esborranys, el tribunal us en proporcionarà, i caldrà lliurar-los juntament amb el quadernet.

Criteris generals d'avaluació

Amb relació al contingut:

- Identificar la naturalesa del debat o la polèmica presentats en la situació proposada.
- Explicitar, amb claredat, la posició personal davant de la situació polèmica o susceptible de debat presentada.
- Enumerar i explicar, de forma raonada, els arguments que sostenen la posició adoptada.
- Evidenciar la relació i la coherència entre els arguments aportats i la posició adoptada.
- Comprendre els documents de suport.
- Evidenciar la relació i la coherència entre els arguments aportats i la posició adoptada.
- Reflectir els coneixements adquirits al batxillerat i els sabers que donen la pròpia cultura i experiència, com a suport del posicionament adoptat.
- Aportar idees complexes i matisades en l'anàlisi dels contraarguments.
- Demostrar capacitat de síntesi i concisió respecte a l'anàlisi de la contraargumentació.

Amb relació a l'expressió escrita:

- Redactar amb adequació al registre.
- Estructurar el text de manera ordenada.
- Connectar els paràgrafs i les idees de manera adequada al propòsit.
- Utilitzar construccions sintàctiques clares, correctes i entenedores.
- Emprar un lèxic ric i adequat al tema i a la intenció.
- Mostrar correcció ortogràfica i de presentació.

Enunciat

Cal considerar l'edatisme contra la vellesa un problema social rellevant i promoure més conscienciació contra aquest tipus de discriminació?

L'edatisme és la discriminació o prejudici basat en l'edat. Això pot manifestar-se en actituds negatives, estereotips o tractament desigual cap a les persones a causa de la seva edat, tant si són considerades massa joves com massa grans. Aquest segon cas és el més freqüent. Aquesta forma de desigualtat pot afectar diversos àmbits, com l'ocupació, la salut i les relacions socials, i evitar la construcció d'una societat justa i inclusiva.

Escriviu un comentari crític en què reflexioneu sobre aquesta situació, referida especialment a les persones grans, i valoreu la necessitat de més conscienciació social cap a aquest tipus de discriminació, argumentant-ne la forma i abast, així com la valoració de les alternatives a la proposta escollida.

Haureu de donar forma a la vostra reflexió en un escrit argumentatiu en què utilitzeu coneixements adquirits al batxillerat i a la vostra experiència personal. Fonamenteu el vostre comentari en els documents proposats, però no els copieu ni els parafrasegeu.

Document 1

Extracto del artículo 22 del Código Penal español sobre circunstancias que agravan la responsabilidad criminal

Son circunstancias agravantes:

4.ª Cometer el delito por motivos racistas, antisemitas, antigitanos u otra clase de discriminación referente a la ideología, religión o creencias de la víctima, la etnia, raza o nación a la que pertenezca, su sexo, edad, orientación o identidad sexual o de género, razones de género, de aporofobia o de exclusión social, la enfermedad que padezca o su discapacidad, con independencia de que tales condiciones o circunstancias concurren efectivamente en la persona sobre la que recaiga la conducta.

Código Penal. BOE

Document 2

La síndrome de guardaespalles segons Javirroyo

EDATISME ÉS CONSIDERAR QUE UNA PERSONA NECESSITA PROTECCIÓ PER LA SEVA EDAT (PER EXEMPLE, DIR "LA NOSTRA GENT GRAN", COM SI FOSIN D'UN).

Observació de les persones majors de Mallorca. IMAS. Departament de Drets Socials. Consell de Mallorca

Document 3

Vellesa maltractada

De tant en tant, alguna notícia ens esgarrifa i ens fa reaccionar. Avis que moren en residències intentant-se deslligar de les corretges que els immobilitzen. Fills amb algun tipus de trastorn que agredeixen la mare o el pare. Cuidadors que perden el control... Són casos extrems. La punta de l'iceberg d'una problemàtica que, malgrat estar ben definida des de fa trenta anys i disposar de protocols d'actuació per identificar-la, continua molt més oculta del que creiem. L'OMS estima que el 15% de les persones grans pateixen algun tipus de maltractament. Extrapolant les xifres, això voldria dir, segons calcula l'advocat Jordi Muñoz, membre d'EIMA, l'Associació per a la Investigació del Maltractament a les Persones Grans, que a Catalunya hi hauria més de 200.000 persones grans que estan patint, de forma flagrant o més subtil, algun tipus de violència. En canvi, tot i que en els últims anys s'ha fet un esforç de visibilització, s'estima que només un de cada vint-i-quatre casos acaba en una denúncia formal als Mossos, que l'any 2021 en van registrar 1.178 de majors de 65 anys [...].

Però hi ha un element que, en opinió de tots els experts consultats, ho dificulta encara més. "Estem fallant com a societat. Hi ha molta consciència dels drets d'altres col·lectius, LGTBI, dones, infants... fins i tot hi ha manifestacions en defensa dels drets dels animals, però no hi ha accions reivindicatives per la gent gran", subratlla Muñoz, que considera que el que va passar durant la pandèmia va ser prou significatiu [...].

"[...] Associem vellesa a dependència, residència, despeses en salut i li sumem tot d'adjectius, sempre negatius, i així justifiquem molts comportaments que considerem normals quan estan atemptant contra l'autonomia i els drets de les persones." Parlar a una senyora gran com si fos una criatura, sobreprotegir-la, pot ser maltractament. I Muñoz recorda que l'edatisme, la discriminació per raons d'edat, és considerada la tercera causa de discriminació al món després del racisme i el sexisme [...].

Tot i que hi ha un maltractament molt obvi, que és el violent, amb agressió o ús de la força, n'hi ha d'altres provocats per relacions de poder o de confiança. I també per omissió en la recepció dels ajuts bàsics necessaris, com ara menjar o roba, i la negació dels seus drets, entre els quals el de la capacitat de decidir.

Text adaptat de "Vellesa maltractada", *La República. El Punt Avui*, 10 de febrer de 2023

Document 4

L'edatisme segons l'OMS

EDADISMO

El edadismo se refiere a **CÓMO PENSAMOS (ESTEREOTIPOS), SENTIMOS (PREJUICIOS) y ACTUAMOS (DISCRIMINACIÓN)** hacia otras personas o nosotros mismos por razones de edad

EL EDADISMO ESTÁ EN TODAS PARTES

1 de cada 2 personas en todo el mundo son erróneas contra los mayores y, en Europa, hay más edadismo contra los jóvenes que contra las personas mayores

El edadismo nos afecta a lo largo de la vida y está presente en las instituciones, nuestras relaciones y en nosotros mismos

DISCAPACIDAD
EDADISMO
RAZA
SEXO

El edadismo excluye otras desventajas

EL EDADISMO ES DAÑO

SALUD FÍSICA SALUD MENTAL BIENESTAR SOCIAL

El edadismo tiene EFECTOS de largo alcance EN TODOS LOS ASPECTOS DE LA SALUD DE LAS PERSONAS

El edadismo tiene un ALTO PRECIO ECONÓMICO para las personas y la sociedad

EL EDADISMO PUEDE COMBATIRSE

POLÍTICA Y LEGISLACIÓN
Protegen los derechos humanos y abordan la discriminación y la desigualdad por razones de edad

ACTIVIDADES EDUCATIVAS
Transmiten conocimientos y competencias y promueven la empatía

INTERVENCIONES INTERGENERACIONALES
Conectan a personas de generaciones diferentes

#AWorld4AllAges

CAMPAÑA MUNDIAL EDADISMO

Informe mundial sobre l'edatisme, Organització Mundial de la Salut

Document 5

Com es formen els estereotips i les discriminacions socials?

L'edatisme és un comportament inadequat envers altres persones o un/a mateix/a, en funció de l'edat. Els estereotips socials comprenen tres nivells (Theodor Adorno, 1950):

Com pensem
els estereotips

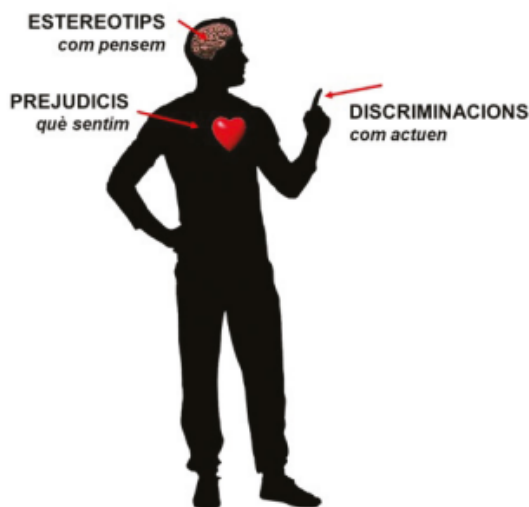
Els estereotips són idees simplificades i esbiaixades sobre les característiques d'un grup de persones. Se simplifica la realitat, ignorant la diversitat de les persones. Els estereotips formen part d'un procés d'aprenentatge social, són categories compartides socialment.

Què sentim
els prejudicis

Els prejudicis són avaluacions negatives preconcebudes sense corroborar la informació. Són valoracions crítiques que s'emeten de manera anticipada, per la qual cosa els prejudicis acostumen a ser automàtics i inconscients, condicionats per les pròpies creences i experiències viscudes. Els prejudicis ens fan reaccionar de manera desconfiada i hostil cap al que sentim o percebem, com si fos una amenaça (sense ser-ho).

Com actuem
la discriminació

La discriminació social ens fa comportar-nos marginant altres persones. Es produeix quan es tracta de manera desigual o inferior a algú per pertànyer a un grup diferent o per tenir unes característiques diferents a les pròpies o les que un/a mateix/a valora com a adequades.

Com combatre l'edatisme vers les persones grans. De la teoria a la pràctica, Ajuntament de Barcelona (maig 2023), p. 13

Document 6

Fem front al repte de la vellesa o no fem res?

Esta sociedad sabe qué espera de los niños, de los jóvenes, de los adultos. Pero ¿qué espera de los mayores? ¿Que hagan deporte para que no enfermen, que cuiden de los nietos, que bailen los domingos en el hogar del jubilado y en los viajes del Imsero? ¿Que consuman bienes y servicios o que se compren *gadgets* tecnológicos para incentivar la economía? ¿Que disfruten de la vida (que no es poco) y que no den la tabarra? En 2025, una de cada cuatro personas será mayor de 65 años. ¿Este es el plan que tenemos para el 25 % de la población? ¿Podemos prescindir de una cuarta parte de nuestros ciudadanos, que es lo que, en realidad, estamos haciendo? Por otra parte, ¿sabemos qué podemos esperar y pedirles? ¿Los damos por amortizados o pensamos que tenemos un potencial enorme para construir un futuro distinto para todos?

Treinta mil ciudadanos han muerto en España en las residencias durante la pandemia de la COVID, según datos oficiales, aunque a buen seguro habrán sido bastantes más. ¿Vamos a cambiar el modelo de atención a las personas mayores o vamos a quedarnos de brazos cruzados ante este drama? ¿Saben que uno de cada diez ciudadanos presta cuidados al menos una vez por semana? ¿Les vamos a plantear algo a los cuatro millones de ciudadanos que regalan su tiempo o simplemente vamos a jugar a aquello de que “cada palo aguante su vela”?

Dos de cada diez personas mayores tienen dificultades para realizar alguna actividad de cuidado personal, y seis de cada diez personas que presentan dificultades necesitan más ayuda de la que disponen. ¿Qué debemos hacer ante esta situación? ¿Mirar para otro lado? ¿Qué les proponemos a los que necesitan ayuda y viven solos? ¿Y a los que se sienten solos?

Ya hemos advertido que los jóvenes son más pobres que los mayores. En 2050, la población española en edad de trabajar —la que se sitúa entre los 16 y los 64 años, supuestamente— será un 55,4 % del total y tendrá sueldos mucho más bajos que los mayores a los que deberían cuidar y apoyar. Esto quiere decir que nuestro pacto intergeneracional, base de nuestra convivencia, se tambalea. Así pues, ¿podemos mirar el futuro de la vejez sin examinar lo que les sucede a las generaciones jóvenes?

Yanguas, J. (2021) *Pasos hacia una nueva vejez*. Destino. Barcelona (p.26-27)

